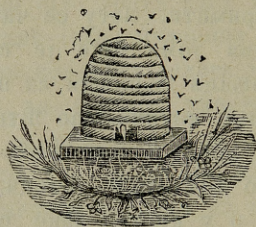

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 10.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.

Година
II.

Вештачки матичњаци.

(Свршетак.)

Прављење тих чаурица је играчка, за четврт сата могао бих их много начинити. Истина ово је за мене, а јамачно и за многог пчелара, новина, али није ништа чудновато; јер кад можемо на кавешчићу враташца често затварати самим воском у намери да пчеле саме матицу ослободе, зашто онда не бисмо могли из истога разлога затварати матице у кавешчиће од самога воска, дакле у вештач. матичњаке, кад је ово природније а по том и угодније пчелама, а уз то лакше и јефтиније за пчелара, него додавање матица у кавешчићима или поклопцима.

Истина пчеле су неких пута љуте и тешко примају матицу али зато мора пчелар знати кад ће матицу додати, јер ни у кавешчићу не сме се у извесним случајевима одмах додати матица, него се оставе пчеле дан два без матице. Друго, можда се пчеле неће у тој мери ни раздражавати када им додамо

матицу у вешт. матичњаку. као кад је додајемо у жицама. А најпосле у случајевима кад су пчеле раздраженије, могу се вешт. матичњаци правити дебљи, како би пчеле имале дуже посла да га прогризу. У случајевима пак где знамо, да ће пчеле матицу радо примити, могу се чаурице правити од растањеног воска. Према томе моје је субјективно мишљење, да ће вештачки матичњаци избацити из пчелињака заклопце и кавешчиће за додавање матица. као што је и ханеманова решетка истисла фоглов канал и ханеманов кавешчић.

Кад већ пишем о додавању матица, то пре него што завршим споменућу ма и у кратко како се матица хвата, јер најпре је ваља ухватити па онда је лако затворити је било у кавешчић или вешт. матичњак.

Тражење матице један је од најспоријих послова у рационалном пчеларењу; што је кошница већа, тим је и посао тај тежи. Ко хоће да себи тај посао уштеди и олакша, нека пчелари са кошницама г. Јована Живановића. Ја не познајем ни једну кошницу у којој је лакше наћи матицу него у Живановићевци; па још ако је у њој ханеман, преграда, онда је тај посао у часу свршен. Па све и ако није преграда у кошници ипак у тој кошници иде тај посао доста брзо. Неколико димова ваља уднути на лето и матица ће узмаћи на стражње оквире, које ће пчелар прво прегледавати. У свима пак кошницама најлакше је матицу наћи на саћу, у које је тек почела лећи, јер ту се она најрадије задржава. Зато пчелари када хоће да траже матицу, додају пред вече по један празан сат, кога матица залеже, те је на истом често и нађу.

Матица се хвата претима или за тај посао направљеним кавешчићем, а застареле већ машице за хватање матица ваљда већ нико не употребљава. Када се претима хвата, мора пчелар пазити да јој не прегњечи стражњи труп, јер би је могао учинити неплодном. За то пчелари хватају матицу за нагрудник или за крила; но оно ми се боље свиди; јер и ако матици нису крила јако потребна нарочито у оним кошницама које нећемо да се роје, (јер пчелари често да би забележили поједину матицу подсеку јој крила, па јој ништа то не смета) ипак јој не би добро чинило, када би јој пчелар случајно из корена крило пореметио.

Други је начин хватања матица са кавешчићем. Ја бих

овај начин препоручио још невештим пчеларима, јер ако матицу претима не ухвати добро, измигољи се, ако је опет сувише стегне може јој нашкодити. Међу тим са кавешчићем за тај посао може је без сваке опасности ухватити. Тај кавешчић је као и други кавешчић, само што врата нису на крају него у средини кавеза, тако да је само једна половина кавеза са свију страна затворена, друга пак половина кавеза је с једне стране отворена. Када хоћемо да матицу ухватимо покријемо је том отвореном страном а она пошто не може из жица да изађе тражи куда да се провуче, за то пчелар мало одшкрине враташца на кавезу а матица мислећи да ће туда изаћи из затвора уђе у прави кавез, у који мах и пчелар затвори враташца, те има уловљену матицу а да је није прстом ни дирнуо.

То би било укратко о хватању матица. Ко жели о том опширније читати и више знати, нека прочита стр. 247.—250. „Срп. Пчелара“ од Јов. Живановића.

В. Радинци 1. маја 1898.

Б. Коларовић,
парох.

Шта уче младопчелари?

(Наставак.)

Ми смо видјели напријед да се друштво пчелиње не може испоређивати са државом људском. Пчеле се нијесу саме уредиле по својој памети него оне сачињавају народ, који је организован од саме природе. Наш народ српски зове друштво пчелиње народом, али он не мисли ту под народом друштво људско, јер он пчелу сматра за свету, те по томе и друштво пчелиње сматра као народ, који је организован од самога Бога. А из тога излази и као што ћемо још видјети, да је народ пчелињи организам. Немају дакле право они, који пчелиње друштво називају државом. Па и сам Берзон гријеши кад хоће силом пчелиње друштво са државом да испоређује, те га државом и назива. Као што смо видјели и као што ћемо видјети друштво пчелиње нити је породица нити сачињава државу него је једноставан организам. Шта је дакле организам? Организам је живи створ, који има органе. Али има живих створова, који немају органа, па се ипак рачунају међу организме, јер имају живце, желудац и свој крвоток. Организам је дакле живи створ, у којем дијелови поједини заједнички раде, једно друго подупиру ради одржања цијела тијела. По томе је онда и друштво пчелиње организам, јер пчела сама за себе ван

заједнице не може се одржати, а тако исто не може се ни матица ни трут сами за себе одржати. Матица и трут не могу се ни хранити без пчеле. Природа је заједницу пчелињу тако уде-сила да пчела, матица и трут сачињавају цјелину. Пчеле нијесу дакле ништа друго него органи за храњење. Оне сабирају медљани сок и цвјетни прах и стварају млијеч и рђу, те хране легло, матицу и трута. Матица ништа друго није него јајњак, који служи за размножавање друштва, а трутови ништа друго нијесу него мушки органи, који служе за размножавање друштва. Матица и пчела тек чине половину тога организма. Не може се казати да је матица савршена женка, као што сам и сам некад мислио и писао нити је добро казати да је пчела несавршена женка, него матица и пчела заједно сачињавају женку. Природа је подијелила међу њих органе. Матица има јајњак, спарива се, те умножава, расплођава друштво, али не може своје легло хранити, јер нема за тај посао желуца, те по томе нема ни нагона природнога, да прихрањује своје легло, дакле има само нагон за размножавање друштва, а пчела опет има нагон за храњење легла, за храњење матице и трута, она дакле ништа друго није него друга половина женке, коју гони нагон да храни своје младо. Тек дакле матица са пчелом сачињава цјелину женске стране, а трут опет ништа друго није него орган за спаривање и расплођавање. Матица, пчела и трут заједно са сањем и леглом сачињавају дакле цјелину, организм и једно без другог не могу опстати и нијесу ништа. Ђерзон је противник свему томе и он вели да је чудновата тврдња кад Герстунг вели: „Народ је у кошници организм“ и опет вели да онај, који је то изрекао, нема ни појма шта је то организм, јер организм је (по Ђерзону) једноставно и нераздјељиво обличје. То пак што каже Ђерзон може вриједити само са морфолошкога гледишта. Са морфолошкога гледишта заиста је пчела организм, јер је живи створ са органима. Али са физијолошкога и бијолошкога гледишта је само оно организм, што се може самостално, само за себе одржати. Пчела сама за себе није ништа и како се одијели од друштва, она одмах пропада. Матица и трут нијесу кадри сами се ни хранити. Истина, матица и трут једу сами из ћелица мед, али поред тога меда за неколико би дана угинули, да их пчеле не хране млијечем. Види се дакле јасно да су једно без другог ништа, те да су организовани дијелови једнога организма. Друштво је дакле пчелиње организм.

До данас се испитивало сваки дио за себе, пчела, матица и трут, али на друштво као цјелину, на развитак и живот тога друштва нико се није обзирао. Да ли има каквога реда, каквога закона у развиту легла, народа и цјела организма, нико се није на то обзирао. Многи мисле да матица без икаквога реда иде по сању, па гдје натрача, наиђе, ту и носи јаја.

(Наставиће се.)

Глав. уредник.

Вештачки матичњаци.

Г. Ђ. Коларовић, парох, у 9 броју „Српскога Пчелара“ износи један нов начин додавања матице, који је начин измислио Раушенфелс италијански пчелар. То, и кавешчићи за додавање матице натераше ме, да се и ја латим пера и о томе коју прозборим. Непобитна је истина да је додавање матица врло важна радња при пчеларењу, али никако није тако тежак, да би Раушенфелсов доста шепртљав начин био најлакши.

Мени изгледа да је то доста дангубан начин, а при томе ипак није баш сигуран, јер ето као што г. Коларовић каже може се матица или угушити или од глади умрети. Угушиће се ако заборавимо да на кавешчићу направимо рупице, а од глади умреће, ако је пчеле за један или више часова не би хтеле хранити. Тако је исто силан посао то, да међем матицу у ма какав други кавешчић, па тек када се пчеле на њу привикну, онда да је пустимо напоље, а ипак није баш сигурно да су се на њу привикле. Но ја зато ипак не осуђујем те начине и велим нека ради како ко воли. Али не могу, а да не изнесем много лакши и једноставнији начин, па коме се свиди нека ради тако. О овоме начину не могу тврдити, да сам га ја измислио, али не могу ни то рећи откуда га знам, тек је једно извесно, да сам до сада бар две стотине матица додао на тај начин и ни једна није зло прошла.

Тај начин је овај: Чим ухватим оплођену матицу, коју хоћу да додам, одмах приступим американи без матице, па је озгоре врло јако задимим, за тим пустим један дим на матицу, коју у шапи држим, па је онда пустим између два оквира и тиме је радња свршена. У усправним пак кошницама са катом овако радим. Извадим горњи ред оквира напоље, те тако имам маха, да доњи ред оквира добро надимим. За тим исто тако пустим један дим на матицу, па је безбрижно пустим у кошницу.

Пошто се дим у горњи део кошнице већ сам по себи диже то слободно међем повађење оквира натраг и не бојим се, да ће те пчеле учинити што матици, ако би она баш и отишла горе, јер и те пчеле чим дођу у кошницу постају надимљене од дима што се ту налази, те тако добивају једнак мирис са већ надимљеном матицом. Но ко хоће да је сигурнији, може оквирице што их враћа натраг у кошницу сваки за себе надимити. —

На исти начин лечим и кошнице са дивљом или намет-матицом.* Најпре посечем у тој кошници све трунташке уљеве залежене у пчелињем а и у трунташком саћу. За тим на описани начин додам оплођену матицу и шта бива после тога? За пет или десет минута видимо, како пчеле избаце једну измрцварену матицу, бож сачувај да је то нова додана матица, већ је то она

* Је ли то народан технички израз? Зашто је последице зовете трутовњачом? Је ли то народни израз? Гл уредник.

стара трутовњача. Но, не бива баш свагда да се овај чин избацавања види, али то стоји, да увек утамане стару неваљалу матицу. Није ли ово много једноставније, него носити не знам таку кошницу на по сата хода, па тамо је истрести и т. д.*)

Уљма на Духове 1898.

Љубомир Јовановић,
управитељ-учитељ

*) Г. Љуб. Јовановић има право кад тврди да се матица може додати друштву кад се друштво и матица добро накали. Али у појединим случајевима није потребно при додавању матице ни кађење него се просто матица пусти међу народ. Кад се то смије чинити видјеће читалац у мојој књизи „Српски Пчелар“ на стр. 148 и 149. Али кад пчелар додаје какву племениту матицу нпр. талијанску, за коју је скупо платио, онда се при додавању не смије ослонити ни на кађење ни на оно што је казано у мојем „Српском Пчелару“ на стр. 148. и 149. него мора оно изабрати што је најсигурније, а то је оно како г. Ђ. Коларовић по Раушенфелду описује. На тај се начин дају пчеле занјети и преварити. Тај ће начин бити најсигурнији и без штете. Гл. уредник.

Visokocijenjenom gospodinu

prof. Jovanu Živanoviću

u Sr. Karlovcima.

Bisanje stanovitih patent-pčelara i strašću zaslijepljenih patuljaka pčelarskih., koji su u posljednje vrijeme ustali protiv Vas, gorostasa pčelarskoga i ponosa juga slovenskoga, — to pisanje nudi me, da Vam pišem ovo kao Hrvat, koji pozorno pratim sve, što se u novije vrijeme zbiva među hrvatskim i srpskim pčelarima.

Vama se visokocijenjeni gospodine već prigovaralo s jedne strane, da niste „dobar Srbin“, a s druge strane, da je Vaš rad namijenjen „samo Srbima“. Ja sam pako opazio, da ste Vi dobar i Srbin i Hrvat, što bi po mojem skromnom mišljenju morao biti i svaki Hrvat i svaki Srbin, a

„Tko od brata brata luči,
I med braću razdor sije,
Nečovjek je; — grijehota je,
Da ga božje sunce grije!“

Kakav ste Vi pčelar i što ste Vi kao takav napose Srbima, o tom govori i tugja povjesnica pčelarstva. U njemačkoj knjizi: Witzgall: Kurz gefasste Geschichte der Bienenzucht“ čitam na koncu poglavlja „Serbien“ ove riječi: „Was wohl neben dem Interesse des Staates ganz besonders den Bemühungen grosser

Männer, wie Professor Ziwanowicz, zu verdanken ist.“ Ja mislim, da taj „Ziwanowicz“ nije nikoji drugi nego Vi, jer i to znam da Nijemci Vas dobro poznaju, osobito iz lista „Bienen-Vater“.

Da ste Vi svoj rad i Hrvatima namijenili, o tom najbolje svjedoči list „Hrvatska pčela“, u kojem se listu znao Vaš rad provlačiti od prvoga do zadnjega broja godišta. Za to je i mogao sam urednik „Hrvatske pčele“ g. Bogdan Penjić u svojem listu god. 1893. str. 56. izustiti riječi ove: „Svakomu, koji „Hrvatsku pčelu“ čita, poznat je dobro Jovan Živanović, koji već *lijepih niz godina* svojimja skroz poučnima i zanimivima raspravama „Hrvatsku pčelu“ rijesi“. Pa malo dalje u istoj „Hrvatskoj pčeli“ napisao je o vama ovako: „Sav svoj neprocijenjeni rad na polju pčelarstva posvetio je on rodu i domu svomu, posvetio ga je Srbinu i Hrvatu“.

Stoga ja pisanje njekih Srba i Hrvata osugljujem i nazivam to pisanje nezahvalnošću, zaslijepljenošću.

Gospoda urednici naših listova „Hrvatske pčele“ i „Пчелара“ već su tako zaslijepljeni strašću, da ne samo što štampaju smiono mudre izjave svoje protiv Vas, nego oni štampaju i stručne polemike svojih njekih suradnika zaslijepljenih. Ove polemike protiv Vas naperene odaju piramidalno neznanje pčelarsko, te mogu zavesti nevješte, pa ipak se štampaju i bez svake opaske uredništva.

A tko su ti protivnici Vaši hrvatski i srpski? Ja neću zasada dokazivati da g. iguman Metodije nema iskustva, kad tvrdi, da je okvir u Vašoj košnici *prenizak*; ja neću zasada analizovati neznanje g. g. Jovanovića i Lavogera, koje neznanje obojica već u drugom izdanju donose; ja neću ovdje ponavljati, što su već drugi rekli o jalovu radu g. Penjića u „Hrvatskoj pčeli“ i o „Uzor-gjerzonci“, koju on danas tako krasnim i za nevješte zavodljivim imenom naziva, te je uvijek i svakomu bezobzirno preporučuje; ja neću ovdje razlagati, kako bi košnicu g. Ace Živanovića nazvala stara škola, u koju on Vas s prezrenjem trpa, a kako bi je opet nazvala nova škola, koje se on odličnim reprezentantom sigurno smatra;* ja neću ovdje iznositi dokaze, da

* Uvjeravam Vas gospodine da g. Aca Živanović nema ni pojma šta je to stara šta li nova škola pčelarska. Dok se završe članci koji sada izlaze u našem listu a u kojima raspravlja glavni urednik o staroj i novoj školi teško da se neko neće naći da i o tome piše u „Пчелары“, kao originalan pisac i ako će se moći opaziti da miriše na tudje kao mnogi njihovi članci kojima su skoro jedini izvor dela Živanovićeve, kome oni sada na osobiti način blagodare.

knjiga „Pčelarstvo“ od g. Vorkapića nije ništa nego „Ex omnibus aliquid ex toto nihil“ a njegova košnica da je velika svjedodžba siromaštva pčelarskoga; ja neću zasada ovdje o svemu tom razpravljati — nego samo navodim velika djela Velikih Vaših protivnika, a Vama, visokocijenjeni gospodine, kažem, da Vi sebe silno ponižavate, kad se upuštate s njima u prepirku. Nijemac kaže: „Mit wem ich mich streit', mit dem stell' ich mich gleich.“

Molim Vas da izvolite ovo moje pismo uvrstiti u Vaš ugledni list „Српски пчелар“ i to latinicom**, te će moći čitati i oni, koji kažu, da za Hrvate ne vrijedi Vaš rad, dok je štampan ćirilicom.

Primite i ovom zgodom izraz mojega poštovanja i budite uvjereni, da Vas poštuje svaki i Hrvat i Srbin, kojeg nijesu zasljepili ljudi kao što su tjesnogrudi urednici „Hrvatske pčele“ i „Пчелара“.

U *Petrijancima* kraj Varaždina 16./VI. 1898.

Pavao Jerman
učitelj.

** Ovo bismo mi učinili i da niste spomenuli, jer mi smatramo latinicu za svoju kao i ćirilicu.

Odgovorni urednik.

Дописи „Српском Пчелару“

Нови Бицов (Чешка).

Многопоштовани господине уредниче „Српскога Пчелара“!

Благодарим Вам на доброту, што ми Свој цењени и врло лепо уређивани лист шаљете. Желим вам, да буде рад Ваш и народу и Вама као главному посленику користан.

Дужан сам, да Вам коју реч напишем о стању нашега пчеларства у милој ми домовини, у красној Чешкој.

Док није било шећерних творница код нас, док се шећер уважао из иностраних земаља и био скуп, био је мед код народа главно средство за слађење. Народ наш воли слатке ствари и за то је морала свака кућа имати свога властитог меда. По статистичким подацима, који ми стоје при руци, било је јоште године 1851 у нашој краљевини 976.383 кошница; а било је особито у јужној Чешкој много пчелара, који су имали пчели-

њаке са 260—300 кошница и који су само око својих ројева радили. То су били још правы пчелари. У то време било је код нас још уопће заведено „тројстрано господарство“, кад је пуна $\frac{1}{3}$ земљишта преко лета остављана непосејана као угар. Осим тога било је још много необрађене земље — општинских пашњака и ливада, које су се касно косиле, тако, да је на свима странама било пуно цвећа и паше за пчеле. Но постелено дошло је до тога, да се у земљи и код сељака променио начин „плодопромено“ господарство т. ј. без угара, који се додуше много боље исплаћује али који не иде у прилог пчеларству. Кад стадоше у шездесетим годинама градити шећерне творнице у Чешкој, онда беше пчеларство изнова оштећено зато, што су ратари престали сејати репицу за уље и пчеле су изгубили богати извор меда у рано пролеће. Напоследку пак разораше и све општинске пашњаке и претворисмо их у оранице, на којима се је садила рена за шећер. Покрај друмова има досмо много липових дрвореда. Липа даје додуше пчелам меда, а корист, коју даје воће, сарамерно је већа него од липа. Стога бијаху липе искрчене а на место њих посађене воћке. Престао је и липовац мед. Како су се уништавале паше за пчеле, почео је пчелињак гладовати, престао је донашати користи и на место меда почео се у опће употребљавати јевтинији шећер. Пошто се код нас произвађа и много шећера од скроба, који у некојима својствима одговара шећеру грожђаном и воћном, то су се нашле варалице и почели су мешати шећер од рене са овим скробним, придодавали су потребну количину мравиње киселине и ароматских етера и тако су наши почели у трговину увлачити мед вештачки, који није био мед природни а који је у по цене јевтинији од меда пчелињег.

Пчеларство се код нас неисплаћује и стога је пропало. Ове године 1898. бројимо у чешкој краљевини само 200.013 кошница. Но и ове држе некоји свештеници, учитељи и сељаци више из љубави него за то да од њих имају користи. Код нас пчеле даду једанпут у три године нешто мало меда а по две године треба их хранити шећером.

Ја сам се у последњих 10 година бацио са свим на воћарство и занимам се испитивањем ове гране господарства, која код нас јако напредује, и онајам, да и само ово воћарство није могуће унапредити без пчеларства. Зато, што имамо тако

мало пчела, сада у последње доба, страдају наше воћке од велике неплодовитости и због тога радим на томе, да властима и меродавним лицима докажем, да је потребно, да се пчеларство изнова умножава и подиже ако не због меда и воска, оно ради тога да нам пчеле у пролеће оплођавају воћке и друго биље и дрвеће.

Пошто код нас не доносе пчеле пчелару велике користи, то ће бити потребно, да власт учитељима на земљеделским и пучким школама свуда строго наложи, да се у сваком селу и у градовима мора неговати већи број ројава само због воћарства а да за ову бригу и радњу око пчела даде за сваки рој накнаду или субвенцију од 3—4 форинта годишње и да одреди да опћинске управе саграде добре пчелињаке, у којима би се могле пчеле држати.

Чисти мед је код нас редак а врло скуп. Сада се често мед у белом саћу сматра као деликатеса и продаје се јако скупо у дућанима са деликатесима, на пр. код нас у Новом Бицову граду који броји преко 8000 душа продаје се 1 килограм меда за 1 фор. 20 нов. У Прагу пак још скупље.

проф. *Игњатъ В. Бурьянъ.*

Сарајево. — Пчеларско друштво у Сарајеву. — Од дуже времена онај који се замисао међу овдашњим пчеларима, да се у Сарајеву оснује пчеларско друштво. Сваки појединац устручавао се на јавност истакнути ту замисао; сваки је чекао, да се други истакне, па да му се онда прискочи у помоћ! Па, тако и би! — Одважи се један од највреднијих пчелара у Сарајеву, финансијални повјереник г. *Глестл*, те позва наше пчеларе на један договор, који се обдржавао 15. марта о. г. За овај договор пријавило се 25—30 пчелара из Сарајева и 10—12 из провинције. На томе договору истакли су многи пчелари различите начине о досадашњем пчеларењу у Босни и Херцеговини, и истакли у неколико сугласније предлоге о томе, како би се могло у будуће практичније гајити рацијонално пчеларство, а нарочито да се поради дјелом и науком у народу око тога, да се уклони досадањи начин немилостивог убијања пчела. Најпослије дошло се до закључка, да се оснује пчеларско друштво, које би обухватило у свој круг дјелања цијелу Босну и Херцеговину.

Послије подужих тумачења и разлагања, изабран је одбор, који ће саставити правила. Дана 12. априла држао је овај одбор своју прву сједницу, којој су била поднесена правила. Правила су израдила одбора овлаштене особе. Пошто су прочитана правила, учињене су неке измјене, нарочито она тачка, која се тиче издавања друштвенога листа. Доказано је, да за сада имамо доста стручних листова и књига, који би се могли препоручити члановима, а што се буде тицало нарочито нашега друштва, то ће одбор саопштавати својим члановима путем сарајевских листова. — Ових дана биће правила потпуно довршена, па пошто се у одборској сједници прочитају, поднијеће се на одобрење. Кад правила буду одобрена и друштво ступи у живот, јавићу се са којом новином чешће, ако ми се уступи мјеста у овом вриједном листу.* Сава Ждр.

* Велика би услуга пчеларству учињена, да се овоме предмету прије оваква пажња поклонила, јер у Босни и Херцеговини има врло подесних мјеста за пчеларење, а скоро свака имањница кућа бави се пчеларством, ма и по старом обичају. Како се чини, неће бити потребно много се мучити око навикивања народа на овај посао. Главна је потреба, да се народу покаже што разумнији начин пчеларења. Дописник.

З а п и с н и к

одбора за припрему правила „Српске пчеларске задруге у Руми“ састављен у манастиру Врднику дне 2. (21.) априла 1898.

(Свршетак.)

Органи задруге

І. Скупштина

§. 11. Скупштина се састаје сваке године месеца августа у којој:

- а.) одбор са часницима полаже рачуне, обнавља се часништво и одбор;
- б.) бирају се почасни и дописни чланови задруге;
- в.) измењује се или допуњује друштвени штатут, које се измене или допуне надлежној власти на одобрење поднесе;
- г.) држе се пчеларска предавања и расправљају пчеларска питања, која (ако нису од одбора спремљена) дотични члан има писмено одбору најмање 14 дана пре скупштине поднети;
- д.) одређује место за идућу скупштину и пчеларску изложбу и даје одбору упутства у погледу припреме за изложбу;
- е.) одобрава од одбора предложени прорачун за идућу годину и одређује награде.

Седнице скупштинске су јавне. У свакој скупштинској седници

води се записник, кога потписује председник, одборници и одборски часници и онолико скупштинара, колико на то скупштина одреди.

Решења су правоћна која донесе присутна већина.

Скупштини председава председник а у њиховој одсутности потпредседник ако је и овај спречен или место упражњено један члан кога скупштина зато изабере.

Скупштинске седнице се одржавају без обзира на број чланова.

Записник води тајник а у одсутности му од скупштине изабрани перовођа.

II. Одбор

§. 12. Одбор „Српске пчеларске задруге“ састоји се из председника, потпредседника, тајника, благајника 8 одборника и учитеља путника који има глас саветовања.

а.) Задругу заступа у свима спољашњим пословима председник а у одсутству овога потпредседник; председава у скупштини и одбору; извршује њихове закључке и брине се за добар ред у одборским и скупштинским седницама.

б.) О свакој седници води се записник који потписује председник, сви присутни одборници и часници.

в.) Седнице сазива председник а у препречи му потпредседник, свака три месеца, а по потреби и на захтев половине одборника и ванредно.

г.) Надполовична већина одборника (рачувајући потпредседника, благајника и тајника) решавају предмет при гласању; при паритету гласова решава она половина којој се председник придружи.

д.) Одборске седнице пису јавне;

е.) Одбор се брине да се чланарина тачно уплаћује, прегледа благајну свака три месеца, о чему као и уопће о стању задружном штампа у свом листу извештај, подноси га главној скупштини, одређује дан сазиву скупштине;

ж.) сви часници и одборници врше дужност бесплатно, а бирају се на годину дана;

з.) одбор набавља најпрактичније кошнице и пчеларске справе и тражи пијацу за пчеларске производе својим члановима;

и.) одбор може изабрати и скупштини предложити заштитника задруге;

ј.) сву кореспонденцију друштвених органа води тајник;

к.) благајничке књиге и рачуне води благајник и подноси их одбору на преглед.

Прима се.

Учитељ путник.

§. 13. Учитеља путника бира скупштина, који ће по упутству одбора своје дужности вршити.

Прима се.

Остале одредбе.

§. 14. Задруга узима за свој орган „Српски пчелар“, који ће

у непрекидној свези држати одбор са свима члановима задруге, сав рад одбора и скупштине доносити, а њега (Српског Пчелара) сви чланови солидарно материјално и морално потпомагати.

Прима се.

§. 15. Пословни језик јесте српски са ћирилицом.

Прима се.

§. 16. Задруга ће имати свој печат са ликом Живановићеве кошнице а са натписом: „Српска пчеларска задруга у Руми 1898.“

Печат чува тајник.

Прима се.

§. 17. Друштво започиње своје деловање кад висока кр. зем. влада ова правила потврди.

Прима се.

§. 18. О разлазу друштва одлучује главна скупштина, у којој мора бити бар половина редовних чланова.

Прима се.

§. 19. Ако би ово друштво ма из којег разлога престало, има се у последњој скупштинској седници расположити са друштвеним имућком.

Прима се.

§. 20. Ако би друштво од надлежне власти разрешено било, и и не би имало прилике да са својим имућком расположи, установљује се већ сада, да у таком случају има се сав друштвени имућак распродати, добивени новац управи „Српских народних фондова“ у Ср. Карловцима на руковање предати, док се опет српско пчеларско друштво не оснује

Прима се.

§. 21. Наређење 20. §. имао би извршити последњи председник или његов заменик са члановима одбора.

Прима се.

Бр. 4. Свако примљена и надопуњена правила послаће се у препису са замолбом да се у „Српском Пчелару“ штампају.

Прима се.

Бр. 5. За известиоца на идућој скупштини, која се заказује за 13. (25.) август ове године ради примања овога штатута, бира се часни г. Марко Шаула парох у Руми.

Прима се.

Бр. 6. Присутни једнодушно изричу благодарност г. Сергији Полићу, управитељу манастира Врдника, на предусретљивости с којом је овај одбор гостољубиво примио.

Из седнице одбора за припрему правила „Српске пчеларске задруге у Руми“ држане у манастиру Врднику 9. (21.) априла 1898.

Тоша Богдановић с. р.

Јован Латинкић с. р.

привремени председник.

перовођа.

Јован Живановић професор с. р., Иван Маширевић катихета с. р., Васа Латинкић парох с. р., Коломан пл. Јанчо начелник с. р., Гавра Путник рав. учитељ с. р., Фердинанд Ристер трговац с. р., Милан Коњовић учитељ с. р., Марко Шаула парох с. р.

Српским пчеларима.

V 1. броју „Пчелара“, што излази у Биограду, у чланку „Мед као храна и лек“ стоји: „Мед је блиски сродник шећеру, према томе, он је чисто биљни производ“. На то сам ја у 7. броју „Српскога Пчелара“ рекао, да мед није *чисто биљни производ* него да је *органиски производ*. Друго одговорио сам пречасном игумну Методију у 8. броју „Српскога Пчелара“ са највећом учтивошћу на његове замјерке мојој американци и за то добио сам бурунтију штампану у 5. бр. „Пчелара“ београдскога, коју овдје прештампавамо вјечнога спомена ради и да виде српски пчелари, који мене добро познају и којима сам ја сваку услугу учинио, како ме награђује и части један Аца Живановић, уредник „Пчелара“ у Београду:

Одговор Јовану Живановићу, главном уреднику карловачкога српскога пчелара.

Господине Живановићу, пажљиво сам прочитао у *Вашем Српском Пчелару* Ваше написе на стр. 129 под бр. 1. и последња три реда на стр. 132 под бр. 2. и верујте ми, када Вас не би из раније познавао као и када не би знао у коме сте циљу ове написе публиковали, одиста би помислио да сам на првом месту учинио Вама неправду, а на другом, да сам се замерио науци пчеларској и да обмањујем српске пчеларе. Али познавајући Вас г. Живановићу поодавно, као и све радове Ваше на пчеларском пољу, ја би неистину рекао, када би признао, да сте у доброј намери публиковали поменуте примедбе у *Вашем С. Пчелару*. Смер вам је и сувише провидан, да га и букварци пчелари у Србији разумети могу; а старије пчеларе нећу ни да помињем јер скоро ни једног на миру нисте оставили и они добро познају вас као и смерове и жеље Ваше. Ако мислите, да ћете српске пчеларе који су се прикупили око Српског Пчеларског Друштва и његовог листа *Пчелара*, својим *нападима* у *Вашем С. Пчелару*, помести у послу који су предузели за унапређење рационалног пчеларства у својој домовини, Ви се варате, јер их непознајете; а ја Вас, г. Живановићу уверавам, да ћете у најскоријој будућности имати пред собом дела и радове српских пчелара у Краљевини Србији које на начин на који сте до сада, не можете побијати, и да ће вам српски пчелари примером показати којим путем ваља ићи за унапређење пчеларства у Српству, а у на-

пред Вам изјављујем, да не ће бити онај, којим сте Ви до сада
ишли и којим, радом и писањем другог упућујете. На озбиљнији
рад г. Живановићу.

Аца М. Живановић,
уредник Пчелара.

Ја сам ово изнио и у „Српском Пчелару“ да виде пчелари
српски и с ове стране како је кадар један човјек у својој уобра-
жености другога најгачнијим стварима и свакојаким подметањима
обасути кад је немоћан да на ствар одговара. Какав сам ја чо-
вјек то показује моја књига „Српски Пчелар“. У њему се огледа
моја душа и ко мене познаје и ко је мој „Српски Пчелар“ читао
тај тврдо вјерује да је моја љубав према пчели велика а моја
искреност и услужност према пчеларима српским и хрватским
неограничена. То пошљедње показује и мој пчелињак, на којем
се налази скоро сваки дан по који странац пчелар, који добива
свака објашњења о пчели и пчеларењу и који се са задовољ-
ством раставља од мојега пчелињака. Некад је и г. Аца Жива-
новић са задовољством отишао са мојега пчелињака, па ето
како ме данас части ни за шта. Али г. Аца Живановић не воли
истину чути. Ја сам одговорном уреднику „Српскога Пчелара“
г. Ивану Маширевићу говорио како би добро било да и нас
двојица пишемо чланке у „Пчелар“, кому је уредник г. Аца
Живановић, а овај опет да нас обавештава о стању пчеларства
у Србији. Тако раде и уредници њемачких пчеларских листова
и они, ма да се препиру међу собом о каквом пчеларском пред-
мету, ипак један другом пишу чланке из пчеларства, па на то
смо и ми већ приправни били. Али тако што није могло бити
и код нас, јер се ето све разби о ову „поштену“ изјаву, која
је могла потећи само из болесних груди непчелара и надри-
пчелара, који не трпи истину. Да ли сам заслужио таку изјаву
од г. Аце Живановића, судите ви српски пчелари.

Главни уредник „Српскога пчелара“.

Књижевност.

— Ишло је друго издање књижице: **Има ли помоћи нашим
занатлијама** (економска студија) од Јаше Томића. У Новом Саду,
штампарија српске књижаре браће М. Поповића 1898. Цена 20 новч.

Пабирци

* * Ми смо напомињали да бисмо ове године држали у Карловцима
пчеларски курс са малом пчеларском изложбом а позвали смо пчеларе

да се у напред пријаве, који желе доћи. До данас се пријавио већи број таквих који би дошли, но како у августу имамо пчеларску скупштину у Руми, то се тај курс ове године неће држати у Карловцима. На скупштини у Руми биће без сумње и које предавање из пчеларства па пчелари сви без разлике треба тамо да буду.

* **У Карловцима је до сада била паша за пчеле слаба.**
 ** Багрена је лепо цветао али није био медовит. У другим местима као што смо извештени била је паша врло добра. Тако у Руми су пчелари добили доста леца багреновца.

— † **Др. Полман умро је у Бону 17. маја у 86 години.**
 Писао је више пчеларских књига, нохађао је марљиво скупштине и изложбе њемачких и австроугарских пчелара, и познат је са пчелињих кабинета и пчелињих хербарија, које је продавао. Лака му земља!

— **Здравко Петровић, економ „пољопривреднога друштва“** у Шапцу походио је 14. јунија пчелињак главнога уредника „Српскога пчелара“ и отишао је са потпуним задовољством.

Одговори.

Госп. *Стево Ђурђевић*. Питомача, одно је марта мјесеца своје кошнице 40 метара даље од својега пчелињака, гдје је начинио нов пчелињак, а свој стари пчелињак позајмио је неком човјеку, који има десет плетара. Овај човјек добио је 8 ројева од својих 10 плетара, које су сасвијем слабе биле, а г. Стево Ђурђевић није добио ни једнога роја од својих кошница, које су врло јаке биле. Зашто су се онога човјека пчеле ројиле, а г. Ст. Ђурђевића нијесу? Одговор: Зато што су све старе пчеле из кошница г. Ст. Ђурђевића отишле на своје старо мјесто и ојачале кошнице онога човјека. Пчеле се дакле пренашају на нов пчелињак, који је у такој незнатној близини од старога зими кад још пчеле не излијећу. Преко зиме заборавае пчеле на свој стари лет. У марту су пак већ излијетале, те је погријешено што су кошнице пренашане у такој незнатној близини на нов пчелињак.

Гл. уред.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Рукописи се не враћају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.